

CASTELL D'OLORDA

El poblat d'Olorda fou municipi independent fins a l'any 1915 quan el terme fou dividit entre Sarrià, Sant Feliu i Molins de Rei. L'església i els voltants pertangueren a Sarrià i el 1921 passaren a formar part de Barcelona amb tot Sarrià.

Del «Monte Olorda» se'n parla l'any 993 al cartulari de Sant Cugat del Vallès, i l'aparició de noms personals identificats amb l'indret no els trobem fins al segle XIII amb P. d'Olorda (1226) i Berenguer d'Olorda (1229).

A Olorda hi hagué castell tal com ho confirma el fogatge de 1365-70, si bé sabem que el 1355 el «Castell Delorda» havia estat venut a Pere des Llor, pare de Simó, pel rei Pere «el Cerimoniós», i uns vint anys després el «Castell de Lorda» pertanyia a Berenguer de Relat, que també posseïa el Castell Ciuró.

El 1471 aquests dos castells pertanyien a Lluís de Relat, el 1537 al donzell Lluís Pou i el 1542 a Lluís Desvalls qui va vendre els termes dels dos castells als Requesens-Zúñiga, família mestressa aleshores de la baronia de Castellvell de Rosanes.

Queda ben clar que els castells de Ciuró i d'Olorda sempre anaren de bracet pel que fa a la història comuna, si bé el d'Olorda sempre va tenir una funció més de guaita per la qual es malmeté abans en perdre més aviat la funció per la que va ser edificat. Informacions del 1430 ja ens parlen d'un edifici molt malmès sota el nom de «Castro del Orde». Amb tot, però, mai no ha estat identificat el lloc exacte on s'ubicà el castell d'Olorda, si bé és molt probable que estigués emplaçat en el turó més alt de Santa Creu prop d'on avui hi ha la creu damunt la pedrera de ciment que en el transcurs dels anys ha anat deformant

La muntanya de Santa Creu d'Olorda vista des del sud, esbotzada per la pedrera actual. Al cim hi ha la creu, probable lloc on degué assentar-se el castell d'Olorda. Foto de Jordi Gironès.

Església de Santa Creu d'Olorda. Dibuix de Josep Bullich

aquesta muntanya.

D'acord amb la informació documental de la que es disposa, la jurisdicció del castell d'Olorda incloïa els territoris de Vallvidrera i Sant Bartomeu de la Quadra, però no tingué mai una vida pròpia perquè els senyors preferiren sempre viure al castell Ciuró on hi havia més facilitats i una millor comunicació amb la resta de viles de la comarca.

Nota: per fer aquest escrit he recollit la major part de la informació històrica del volum I de l'obra sobre els *Castells Catalans* publicada per l'editor Rafael Dalmau l'any 1967 (segona edició del 1990).

La parròquia de Santa Creu d'Olorda

El primer document que esmenta el topònim d'Olorda és un precepte atorgat pel rei franc Lotari l'any 986 a favor del monestir de Sant Cugat, en ratificació dels béns del monestir, si bé no hi és mencionada l'església de Santa Creu.

Els anys 997 i 998 hi ha a Olorda, sengles permutes de terres i cases entre l'abat Odó de Sant Cugat i Ényec Bonfill. Aquest últim

any Bonfill dóna a Sant Cugat la torre que fou del difunt Sunyer, dintre el terme d'Olorda, a canvi del castell i de l'església de Gelida, que cedeix el monestir. Però en cap d'aquestes citacions no es fa esment de l'església de Santa Creu tot i que aleshores ja devia existir, segons podem comprovar per les restes preromàniques que s'han conservat.

Les primeres citacions documentals de la parròquia de Santa Creu d'Olorda són del segle XI. Comencen l'any 1032, amb un testament sacramental jurat pels marmessors del difunt Gasalter al lloc de veneració de Sant Pere Apòstol, l'altar del qual és fundat a la parròquia de Santa Creu d'Olorda. Entre les deixes del difunt són esmentats, en primer lloc, cinc denaris de Santa Creu d'Olorda per a la seva sepultura; després, dos sacs d'ordi i un de forment a la Canònica de Santa Creu i Santa Eulàlia de Barcelona i, finalment, unes deixes en moneda als monjos de Sant Cugat i als preveres que figuren com a testimonis del testament perquè diguin misses.

Ha estat localitzat un segon document, del 24 de febrer de l'any 1066, on consta que l'abat de Sant Cugat dóna a Guillem Sendred, levita, els drets senyorials o dominicatura que el monestir posseïa al territori de Barcelona, a la parròquia de Santa Creu d'Olorda. Es tractava d'una dominicatura de caràcter eminentment agrícola que el monestir posseïa per donació dels fidels.

Extret del llibre *Camí de Sant Just Desvern a Santa Creu d'Olorda*. Itinerari geogràfic de la Secció Excursionista de l'Ateneu Santjustenc (SEAS) any 1981.

Jordi Gironès i Vilardebò
juny de 2006

